

مروری بر مهمترین کارکرد مکانیزیم‌های حاکمیت شرکتی در ایران

حمزه حساری^{۱*}

۱- هیات علمی گروه حسابداری، دانشگاه کوثر بجنورد، بجنورد، ایران، E-mail: h.hesari@kub.ac.ir

:

چکیده

رسوایی‌های مالی سال‌های اخیر موجب پدید آمدن نگرانی‌هایی در بین سهامداران و سایر تامین‌کنندگان منابع مالی واحدهای اقتصادی شده است. بوجود آمدن معضلات مالی باعث ایجاد سوال‌هایی در ذهن افراد، در رابطه با عملکرد ارکان راهبری و عوامل نظارتی درون سازمانی و برون سازمانی شده است. حاکمیت شرکتی به معنای مجموعه روابط بین هیات مدیره، سهامداران و کلیه ذینفعان، متضمن تامین منافع آنها می‌باشد. یکی از مهمترین راه‌های رفع مشکلات و معضلات انجام پژوهش‌های مسئله محور در رابطه با چیستی و چگونگی ظهور و بروز مشکل و عوامل رافع آن است. تحقیق‌های زیادی در رابطه با حاکمیت شرکتی و کارکرد سازوکارهای آن صورت گرفته است. هدف این پژوهش انجام مروری بر مهمترین کارکرد سازوکارهای حاکمیت شرکتی به منظور تبیین اهمیت این سازوکارها در تضمین حیات و توسعه بسترهای لازم جهت رشد و بالندگی بنگاه‌های اقتصادی می‌باشد. بررسی پژوهش‌های صورت گرفته نشان می‌دهد، به دلیل حجم بالای شرکت‌های دولتی که دارای ساختارهای ویژه هستند و همچنین کارا نبودن بازار، عملکرد سازوکارهای حاکمیت شرکتی، آنچنان که باید، مرتفع کننده نیازمندی‌ها نمی‌باشد.

واژه‌های کلیدی: حاکمیت شرکتی، سازوکارهای حاکمیت شرکتی، نظریه نمایندگی، منافع ذینفعان

۱- مقدمه

جوامع مختلف با توجه به ویژگی‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی خود تعاریف متفاوتی در مورد مقوله حاکمیت شرکتی ارائه نموده‌اند. این موضوع از خصیصه منحصر به فرد علوم انسانی ناشی می‌شود که باعث برداشت‌های متفاوت در این حوزه می‌شود؛ به گونه‌ای که در این حوزه برای یک موقعیت و وضعیت واحد، در شرایط زمانی و مکانی متفاوت برداشت‌های مختلفی دور از ذهن نیست. با در نظر داشتن این موضوع که حاکمیت شرکتی یکی از مقوله‌های علوم انسانی است و اساسا انسان اجتماعی دارای ماهیت پیچیده که به فعالیت در جامعه می‌پردازد، ناگزیر از برخورد با سایرین بوده و در جهت بهره‌کشی از دیگران در منفعرت‌ترین حالت و منفعت‌رسانی به خود، افراد پیرامون و افزایش رفاه اجتماعی و اقتصادی جامعه در اولی‌ترین حالت منجر به ایجاد این پدیده انسانی می‌گردد؛ باعث بروز تفاوت دیدگاه، تعریف و مدل در این حوزه می‌گردد. بررسی‌های صورت گرفته نشان می‌دهد با توجه به اینکه به ظاهر در کشورهای مختلف، تفاوت‌هایی در برداشت از حاکمیت شرکتی وجود دارد ولیکن از لحاظ اهداف و مقاصد تقریبا مشابه بوده و همه به دنبال ایجاد و افزایش پاسخگویی، شفافیت، عدالت و رعایت حقوق ذی‌نفعان هستند.